

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR CURVE EUROPE UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-05-31 Nr. 429-326
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Curve Europe UAB* (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. balandžio 16 d. pareiškėjas ir bendrovė sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu bendrovė išdavė pareiškėjui mokėjimo kortelę (toliau – Kortelė), atidarė jam mokėjimo sąskaitą ir teikė kitas mokėjimo paslaugas.

2022 m. lapkričio 26 d. nuo 1 val. 47 min. iki 3 val. 36 min. Kortelė per pareiškėjui priklausančiame įrenginyje įdiegtą mobiliųjų mokėjimų sistemą „Apple Pay“ (toliau – *Apple Pay* sistema) Lenkijoje veikiančiam naktiniam klubui „Smiles“ (toliau – Gavėjas arba Klubas) buvo atlikti trys mokėjimai, kurių bendra suma 2 068,21 EUR (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2022 m. lapkričio 28 d. pareiškėjas paprašė bendrovės atšaukti Ginčijamus mokėjimus, teigdamas, kad jų neatliko. Pareiškėjo teigimu, tretieji asmenys Klube jį apsvaigino ir, pareiškėjui būnant be sąmonės, patys atliko Ginčijamus mokėjimus.

2022 m. gruodžio 9 d. bendrovė informavo pareiškėją, kad Ginčijamų mokėjimų sumos pareiškėjui nebus gražintos. Pareiškėjas tą pačią dieną pareikalavo bendrovės gražinti jam Ginčijamų mokėjimų sumas, tačiau 2022 m. gruodžio 30 d. bendrovės buvo pakartotinai informuotas, kad bendrovė pirmiau nurodyto sprendimo nekeis.

Nesutikdamas su bendrovės sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas reikalavo, kad bendrovė gražintų jam Ginčijamų mokėjimų sumas.

Atsiliepime bendrovė nurodė nesutinkanti su pareiškėjo reikalavimu. Bendrovė teigė tinkamai įvykdžiusi paties pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus ir dėl to neturinti pareigos gražinti jam šių mokėjimo sumų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl bendrovės atsisakymo gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 2 068,21 EUR) pagrįstumo.

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Reikalavimą bendrovei gražinti jam Ginčijamų mokėjimų sumas pareiškėjas iš esmės

argumentavo tuo, kad šių mokėjimų neatliko ir neautorizavo. Bendrovė teigė, kad visi Ginčijami mokėjimai buvo tinkamai autorizuoti paties pareiškėjo.

Siekiant išspręsti šalių ginčą bei įvertinti pareiškėjo reikalavimų bankui pagrįstumą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar: 1) Ginčijami mokėjimai laikytini autorizuotais; 2) bendrovė turėjo (turi) pareigą grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas.

1. Dėl ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimo

Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo operacija laikoma autorizuota tik tada, kai mokėtojas duoda sutikimą ją vykdyti. Jei mokėtojo sutikimo nėra, laikoma, kad mokėjimo operacija yra neautorizuota (Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 2 dalis).

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 13 straipsnio 3 dalies 3 punktu ir 29 straipsnio 1 dalimi, sutikimo vykdyti mokėjimo operaciją davimo sąlygos ir tvarka turi būti aptartos mokėtojo ir jo mokėjimo paslaugų teikėjo sudaromoje mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje.

Šalių sudarytoje Sutartyje nustatyta, kad „*Authorised transactions. We'll consider a transaction to be authorised by you when you do at least one of the following: enter your PIN; sign a receipt; provide your Curve card details (card number, expiry date, CVV number); wave or swipe your Curve card (digital or physical) over or near a contactless payment reader; use your Curve card and PIN to withdraw cash from a payment terminal, e. g at ATM <...>*“ Iš bylos duomenų matyti, kad Ginčijami mokėjimai buvo inicijuoti ir autorizuoti pirmiau nurodytoje Sutarties nuostatoje nustatytu būdu.

Remiantis bylos duomenimis, pareiškėjas pridėjo Kortelę prie *Apple Pay* sistemos 2022 m. balandžio 26 d., t. y. prieš septynis mėnesius iki Ginčijamų mokėjimų įvykdymo. Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti Klube pridėdant pareiškėjui priklausantį įrenginį, kuriame įdiegta *Apple Pay* sistema, prie bekontakčio skaitytuvo. Pareiškėjas neneigė 2022 m. lapkričio 26 d. buvęs šiame Klube ir pirmiau nurodytu būdu 1 val. 22 min., t. y. 25 min. iki pirmojo Ginčijamo mokėjimo įvykdymo, pats atlikęs Klube 67,44 EUR mokėjimą. Pareiškėjas taip pat neneigė tą pačią dieną po 8,5 val. per *Apple Pay* sistemą Kortele atlikęs kitus du mokėjimus tame pačiame Lenkijos mieste veikiančioms parduotuvėms. Taigi, įrenginys, kuriame buvo įdiegta *Apple Pay* sistema, buvo pareiškėjo žinioje ir valdyme.

Pareiškėjas teigė manęs, kad Klube tretieji asmenys galimai jį apsvaigino ir pasinaudodami jo bejėgiška būkle, t. y. jam būnant be sąmonės, laikotarpiu nuo 1 val. 47 min., t. y. po 25 min. nuo to momento, kai pareiškėjas pats atliko Klube mokėjimą, kurio neginčijo, iki 3 val. 36 min., kai buvo įvykdytas paskutinis Ginčijamas mokėjimas, neteisėtai pareiškėjui priklausančiu įrenginiu atliko Ginčijamus mokėjimus. Įrodymų, kurie patvirtintų pareiškėjo pirmiau nurodytas aplinkybes, pareiškėjas nei bendrovei, nei vėliau Lietuvos bankui, nepateikė.

Nors pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui pareiškimo policijos įstaigai kopiją, ginčo byloje neturima jokių duomenų, kurie patvirtintų, kad tretieji asmenys, kaip teigė pareiškėjas, galėjo atlikti ir (ar) atliko Ginčijamus mokėjimus. Atkreiptinas dėmesys, kad į policijos įstaigą pareiškėjas kreipėsi tik 2022 m. gruodžio 9 d., t. y. praėjus beveik 2 savaitėms nuo Ginčijamų mokėjimų įvykdymo. Pažymėtina ir tai, kad policijos įstaigai pateiktame pareiškime pareiškėjas nurodė 67,39 EUR didesnę, negu bendra Ginčijamų mokėjimų vertė, sumą.

Įrodymų, kad pareiškėjas negavo iš Gavėjo (Klubo) jokių prekių ar paslaugų, kurių kaina ir (ar) vertė atitiktų Ginčijamų mokėjimų sumas, pareiškėjas nepateikė. Duomenų, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į Gavėją ir (ar) siekęs su juo išsiaiškinti Ginčijamų mokėjimų atlikimo aplinkybes, byloje taip pat nėra. Kaip ir nurodyta pirmiau, pareiškėjas teigė buvęs apsvaigintas ir dėl to nieko nepamenantis, tačiau įsitikinęs, kad Ginčijamų mokėjimų pats neatliko.

Atkreiptinas dėmesys, kad bendrovės pareiškėjui išduota Kortelė yra susieta su kitos (-ų) finansų įstaigos (-ų) pareiškėjui išduota (-omis) mokėjimo kortelė (-mis). Toks susiejimas šalių sutartiniuose santykiuose reiškia tai, kad inicijuojat mokėjimus bendrovės išduota Kortele pareiškėjas atitinkamai atsiskaito ir kitos finansų įstaigos jam išduota mokėjimo kortele, kurią jis susiejo su bendrovės jam išduota Kortele. Taigi, vykdant mokėjimą Kortele, toks mokėjimas turi būti autorizuotas ne tik pareiškėjo ir bendrovės sutartomis sąlygomis, bet ir pareiškėjo ir kitos finansų įstaigos, išdavusioms jam su Kortele susietą mokėjimo kortelę, sutartu būdu. Bendrovė pateikė Lietuvos bankui įrodymus, kad buvo gavusi kitos finansų įstaigos patvirtinimus apie su Ginčijamais mokėjimais tiesiogiai susijusių mokėjimų autorizavimą.

Pažymėtina ir tai, kad atliekant Kortele mokėjimus per *Apple Pay* sistemą, taip pat būtina šioje sistemoje nustatyta tvarka patvirtinti (autorizuoti) per ją atliekamą mokėjimą.

Sprendžiant, ar nagrinėjamu atveju Ginčijami mokėjimai laikytini autorizuotais paties pareiškėjo ar ne, remtis vien tik subjektyviais pareiškėjo paaiškinimais, kad jis neatliko Ginčijamų mokėjimų, kai byloje neturima tai galinčių patvirtinti įrodymų, Lietuvos banko nuomone, būtų nepagrįsta, ypač atsižvelgiant į tai, kad bendrovė pateikė Lietuvos bankui pareiškėjo nurodytoms aplinkybėms prieštaraujančius įrodymus, įskaitant įrodymus, kad Ginčijami mokėjimai buvo autorizuoti šalių sutartomis sąlygomis, atlikti iš pareiškėjui priklausančio įrenginio, kuriuo pareiškėjas naudojosi ir po Ginčijamų mokėjimų atlikimo.

Įrodymų pakankamumo taisyklė civiliniame procese grindžiama vadinamąja tikėtino taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką, – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus¹.

Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes ir į tai, kad byloje nėra jokių objektyvių duomenų, kurie patvirtintų, kad Ginčijamus mokėjimus galėjo atlikti ir (arba) atliko tretieji asmenys, o ne pats pareiškėjas, Lietuvos bankas daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju objektyvaus pagrindo pripažinti Ginčijamus mokėjimus neautorizuotais nėra, todėl jie laikytini autorizuotais.

2. Dėl banko pareigos grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas

Autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos grąžinti mokėtojui jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus lėšų gavėjo ar per lėšų gavėją inicijuotų mokėjimo operacijų sumų grąžinimo atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes savo reikalavimą bendrovei pareiškėjas argumentavo tuo, kad jis neatliko Ginčijamų mokėjimų, o ne Mokėjimų įstatymo 41 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais autorizuotų mokėjimo operacijų sumų grąžinimo pagrindais.

Kitais, negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti, atvejais bendrovės pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bendrovė dėl nuo jos priklausančių aplinkybių Ginčijamus mokėjimus įvykdė netinkamai ir (arba) jų visai neįvykdė (Mokėjimų įstatymo 51 straipsnis) ir (arba) pareiškėjo prašymu nepagrįstai neatšaukė šių mokėjimų vykdymo (Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalis ir 44 straipsnis).

Bendrovei pateikti mokėjimo nurodymai vykdyti Ginčijamus mokėjimus atitiko šalių iš anksto sutartas sąlygas, todėl bendrovė, vadovaudamasi Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi², turėjo pareigą juos vykdyti.

Duomenų, kurie leistų teigti, kad bendrovė neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir (ar) juos įvykdė netinkamai, kaip tai suprantama Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio kontekste, nenustatyta. Tokio pobūdžio pretenzijų bendrovei nereikė ir pats pareiškėjas.

Dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo pareiškėjas kreipėsi į bendrovę praėjus kelioms dienoms nuo Ginčijamų mokėjimų įvykdymo, t. y. suėjus Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje ir 44 straipsnyje nustatytiems terminams, per kuriuos pareiškėjas turėjo teisę atšaukti bendrovei pateiktų mokėjimo nurodymų vykdymą.

Duomenų, kad Gavėjas (Klubas) ir (ar) jo finansų įstaiga būtų gražinę bendrovei Ginčijamų mokėjimų sumas ir dėl to bendrovei būtų kilusi pareiga grąžinti šias sumas pareiškėjui, taip pat nėra.

Iš bylos duomenų matyti, prieš kreipdamasis į Lietuvos banką, pareiškėjas buvo prašęs bendrovės ir to, kad ji Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu inicijuotų tarptautinės kortelių organizacijos „MasterCard“ (toliau – *MasterCard* organizacija) lėšų grąžinimo procedūrą tuo pagrindu, kad sukčiavimo būdu buvo atlikti neautorizuoti mokėjimai, tačiau bendrovė informavo jį, kad ši procedūra negalima. Pagrindo teigti, kad bendrovė nepagrįstai ir (ar) neteisėtai atsisakė inicijuoti *MasterCard* organizacijos lėšų grąžinimo procedūrą pareiškėjo nurodytu pagrindu, nenustatyta. Remiantis byloje nustatytomis aplinkybėmis ir aktualiomis *MasterCard* organizacijos taisyklių³

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

² Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

³ <https://www.mastercard.us/content/dam/public/mastercardcom/na/global-site/documents/chargeback-guide.pdf>

nuostatomis, Ginčijami mokėjimai galimai atitinka net keletą *MasterCard* organizacijos taisyklėse nustatytų kriterijų, kuriems esant lėšų gražinimo procedūros inicijavimas pareiškėjo nurodytu pagrindu yra neįmanomas (pvz., ginčijama mokėjimo operacija atlikta tiesioginio atsiskaitymo būdu, prieš tai tam pačiam gavėjui buvo atlikta kita neginčijama mokėjimo operacija, ginčijama mokėjimo operacija buvo tinkamai autentifikuota ir identifikuota, kortelės turėtojas dalyvavo ginčijamos mokėjimo operacijos inicijavime ir (ar) vykdyme ir kt.).

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, pagrindo teigti, kad bendrovei kilo (galėjo kilti) pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, nėra.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bendrovei galėtų kilti pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis